

Het toverstokje van Agnes Jongerius

Kees de Vries, Nederlandse Bond voor Pensioenbelangen, 2 juni 2011

Het principeakkoord

Zoals bekend kwamen de werkgeversorganisaties zo'n drie jaar geleden met een rapport "Naar een modern en betaalbaar Pensioen". Verleden jaar, op 4 juni 2010, werd duidelijk hoe "modern" dat pensioen zou worden en hoe de betaalbaarheid zou worden "veiliggesteld" volgens het toen gesloten principeakkoord van de vakbeweging en de werkgevers. Het was zo "modern" en "betaalbaar" dat de pas aangetreden minister van Sociale Zaken, Henk Kamp dankbaar stelde dat hij met dit akkoord goud in handen had! Het "gehalte" van dit goud werd duidelijker naarmate meer "devil details" (helse hoedanigheden) van het akkoord uitlekten. Kamp zag dit akkoord vermoedelijk meer vanuit het perspectief van overheidswerkgever en minder vanuit zijn functie als minister van "Sociale" Zaken – een belangenverstrengeling waarmee meer mensen moeite mee blijken te hebben.

Ik hoef hier, nu zelfs de FNV-bonden in opstand kwamen, niet uit te leggen hoezeer dit principeakkoord beoogde de belangen van de pensioengerechtigden schaamteloos te verkwanselen:

- garanties over de hoogte van de pensioenuitkeringen vervielen;
- de pensioenen zouden op en neer bewegen met de beurskoersen;
- de premiebijdrage van de werkgevers zou worden gelimiteerd tot een "maximum".

Kortom, dit akkoord legde alle lasten en risico's op de schouders van de pensioengerechtigden. In vakbondstermen "*Een toekomstbestendig pensioenstelsel voor jong en oud*" Hoe zo, belangenbehartiging van de pensioengerechtigden door de vakbonden? Hoe diep kun je als vakbond nog zinken? Over ons en zonder ons wordt weer eens over ons uitgestelde loon beschikt!

Intern overleg

Een negatief advies van de landsadvocaat over de juridische problemen rond deze voornemens droeg niet echt bij aan een prettig onderhandelingsklimaat. De afwijzing

door minister Kamp van de in het principeakkoord afgesproken financiële verhoging van de AOW ook niet. De details van dit gerommel in het achterkamertjesoverleg zijn inmiddels genoegzaam bekend. De achterban van de bonden ging zich inmiddels steeds harder roeren toen men door kreeg wat de bedoeling was.

Terwijl de FNV nog met de moed der wanhoop wilde door onderhandelen, schreven zeven prominente vakbondbestuurders in een open brief: *“De stekker moet uit dit onderhandelingsproces worden getrokken. Op deze manier zwemmen we in een fuik van het kabinet, de werkgevers en de verzekeraars”*. De positie van Agnes Jongerius kwam zelfs ter discussie, het Waterloo van Jongerius? (RTLZ.nl: 05-04-'11).

Henk van der Kolk van FNV Bondgenoten, de grootste aangesloten vakbond, leidde het verzet binnen de FNV-bonden tegen de gang van zaken. Dat resulteerde in het opschorten van het overleg over de uitvoering van dit akkoord. De vakcentrale FNV stelde begin april jl. twee weken te nemen voor het houden van intern overleg. Een eufemisme voor een ordinaire interne ruzie en een anderhalve maand durend crisioverleg! Half mei sloot de FNV de rijen; men zou het eens zijn geworden over een nieuw pensioenstelsel – de interne ruzie was opgelost. *“Een toverformule is gevonden”* zo kondigde een opgeluchte Agnes Jongerius het interne FNV-compromis aan. Er is overeenstemming over de wijze waarop wij een optimale balans kunnen bereiken tussen zekerheid en de kans op indexeren. Als het aan ons ligt kunnen de pensioenfondsen straks hun eigen invulling kiezen. Onze oplossing gaat uit van én zekerheid én indexeren. *Dus niet óf óf, maar én én*. Eerder hadden verontruste FNV-leden haar 35 duizend petitie overhandigd; de ondertekenaars zijn bezorgd over de risicoverdeling van de pensioenen. Die zouden niet eenzijdig bij de deelnemers moeten liggen.

Hervat overleg

Dankzij deze *“toverformule”* gaat de FNV de gesprekken met de werkgevers en de minister van “Sociale” Zaken Henk Kamp hervatten. Kamp begon al zijn geduld te verliezen; hij had graag op 4 juni 2011 een definitief akkoord gezien; één jaar na het principeakkoord als *“voorbeeld van redelijkheid”*.

De hoogte van de AOW is bij het te hervatten overleg agendapunt nummer één.

“Daarnaast moeten we praten over de verdeling van de risico's tussen werknemers en werkgevers, de werkgevers moeten daar medeverantwoordelijk voor blijven”. De huidige bijstortverplichtingen van werkgevers moeten ook in een mogelijk nieuw

systeem blijven bestaan, vindt Jongerius. *“Dat zijn de eerste punten waarmee ik nu weer naar de werkgevers en minister Kamp ga”*.

Je wrijft je ogen uit van verbazing als je dit allemaal hoort en leest. Zaken zoals risicoverdeling en bijstorten die in het huidige stelsel gewoon vastliggen en die via het principeakkoord inmiddels al zijn weggeven! Je vraagt je in gemoede af hoe de bonden zo de weg konden kwijt raken? Maar beter ten halve gekeerd dan ten hele gedwaald. Misschien hebben wij het allemaal verkeerd begrepen, gewoon een kwestie van miscommunicatie.

Een verhoging van de AOW die de loonontwikkeling zou moet gaan volgen (maar qua koopkracht op het niveau van 1980 is blijven steken) en waarvoor minister Kamp zegt slechts beperkt budget te hebben. Op de website van de FNV staat: *“Naar verwachting worden het geen eenvoudige onderhandelingen met de werkgevers. Immers, bestaande conceptafspraken zullen op belangrijke punten moeten worden aangepast en daarna moet ook minister Kamp over de brug komen met een extra verhoging van de AOW”*.

Een zeer belangrijke uitspraak! Het is te hopen dat Agnes Jongerius behalve de toverformule ook het bijbehorend toverstokje van haar FNV heeft meegekregen, opdat zij de werkgevers en minister Kamp kan betoveren en zo deze terugtocht op verantwoorde wijze te kunnen afronden. Met een nauwelijks geloofwaardige Agnes Jongerius en een verzwakte positie van de FNV in de polder is het goed onderhandelen door de andere “sociale” partners, zeker als die vakcentrale op de in concept overeengekomen principes moet terugkomen! En met een slap poldercompromis zal de gealarmeerde achterban zeker geen genoegen nemen. Geheel in lijn met de toverformule zal Agnes dus niet *ó*f de sociale partners *ó*f de eigen achterban maar *én* de sociale partners *én* de eigen achterban tevreden moeten stellen. Voorwaar een uitdagend perspectief! Wordt het dan uiteindelijk toch haar Waterloo zoals het redactionele commentaar van RTLZ.nl begin april jl. al opperde?

Het is triest nogmaals te moeten constateren dat pensioengerechtigden als betrokkenen bij uitstek via belangorganisaties zoals de NBP, de NVOG en dergelijke op allerlei mogelijk manieren proberen de besluitvormers en de media van onze visie omtrent de gang van zaken op de hoogte trachten te stellen, maar in dit macht- en belangenspel van echte zeggenschap zijn uitgesloten. Over ons en zonder ons zijn de pensioengerechtigden afhankelijk van het toverstokje van Agnes Jongerius!